



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 188/03-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. októbra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť obchodných spoločností Lafarge SA, so sídlom Paríž, Francúzsko, a Lafarge Beton, s. r. o., Bratislava, zastúpených advokátkou Mgr. O. B., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia ich základných práv podľa čl. 35 v spojení s čl. 12, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky vo veci privatizácie obchodnej spoločnosti Považské cementárne, a. s., a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodných spoločností Lafarge SA a Lafarge Beton, s. r. o., o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. augusta 2003 doručená sťažnosť obchodných spoločností Lafarge SA, so sídlom Paríž, Francúzsko, a Lafarge Beton, s. r. o., Bratislava (ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou Mgr. O. B., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia ich základných práv podľa čl. 35 v spojení s čl. 12, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH“) ako

nástupcu Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „MSPNM“) a vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) vo veci privatizácie Považských cementární Ladce, š. p., neskôr transformovaných na obchodnú spoločnosť Považské cementárne, a. s. (ďalej len „podnik“).

Kľúčová námietka sťažovateľov (o sťažovateľovi Lafarge Beton, s. r. o., sa v sťažnosti uvádza, že prostredníctvom tejto spoločnosti sťažovateľ Lafarge SA v súčasnosti podniká na území Slovenskej republiky) sa týka skutočnosti, že neboli úradne oboznámení s priebehom a výsledkami výberového konania na privatizáciu 67%, resp. 46% akcií podniku. Zo sťažnosti vyplýva, že na základe rozhodnutia MSPNM z 23. júna 1994 č. KM 231/94 sťažovateľ Lafarge SA (vtedy Lafarge Coppee) 1. júla 1994 predložil ponuku na odkúpenie 67% akcií podniku. Napriek tomu, že na svoju ponuku nedostal žiadnu oficiálnu odpoveď, dozvedel sa sťažovateľ Lafarge SA, že rozhodnutím z 23. júna 1995 č. KM 290/95 rozhodlo MSPNM o zrušení svojho pôvodného rozhodnutia a v ten istý deň rozhodnutím č. KM 292/95 rozhodlo o privatizácii 46% akcií podniku. Na základe tohto rozhodnutia sťažovateľ Lafarge SA podal 12. júla 1995 ponuku na odkúpenie 46% akcií podniku. Jeho ponuka však do výberového konania nebola zaradená a Fond národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „FNM“) na svojom 34. zasadnutí rozhodol o predaji 46% akcií podniku obchodnej spoločnosti CEMENT, s. r. o. Oznámenie o vydaní tohto rozhodnutia bolo síce zverejnené 13. septembra 1995 v denníku Pravda, sťažovateľ Lafarge SA však nedostal žiadne oficiálne vyjadrenie o výsledku svojej účasti na privatizačnom procese.

Na základe uvedeného sťažovateľ Lafarge SA tvrdí, že vyššie uvedeným postupom MSPNM a následne FNM zastupujúceho vládu došlo k porušeniu jeho práva na slobodné podnikanie a uskutočňovanie zárobkovej činnosti podľa čl. 35 ústavy v spojení s čl. 12 ústavy garantujúcim „rovné postavenie fyzických a právnických osôb v konaniach voči štátnym orgánom, resp. orgánom štátnej moci a súdnictva“. Podľa tvrdení sťažovateľov mal „subjekt, ktorý sa na základe výzvy štátneho orgánu (vtedy MSPNM, neskôr vlády SR v zastúpení FNM) zúčastnil na procese privatizácie, a teda sa stal účastníkom privatizačného konania v zmysle zákona 92/1991 Zb. vo vtedy platnom znení právo, aby o jeho návrhu bolo riadne rozhodnuté a aby bol s predmetným rozhodnutím riadne

oboznámený“. Keďže sa tak dodnes nestalo, podľa tvrdení sťažovateľa Lafarge SA trvá porušovanie jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. je vylúčená jeho možnosť uplatniť právo podľa čl. 46 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ Lafarge SA sa preto domáha, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho práv podľa čl. 12, čl. 35, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak [§ 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení platnom a účinnom v čase údajného porušenia práv sťažovateľov (ďalej len „zákon o privatizácii“) záujemca o privatizáciu môže podať písomný podnet na spôsob privatizácie podniku alebo jeho časti do dňa vydania rozhodnutia o privatizácii. Podľa § 10 ods. 5 zákona o privatizácii vydanie rozhodnutia o privatizácii zverejňuje MSPNM do 30 dní v Obchodnom vestníku, pričom využíva aj iné formy zverejnenia. Novelou zákona o privatizácii platnou a účinnou od 14. septembra 1995 (zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení ďalších zákonov) bola povinnosť zverejnenia rozhodnutia o privatizácii uložená orgánu príslušnému na jeho vydanie a zároveň bola zrušená predmetná 30-dňová lehota. Podľa § 10 ods. 6 zákona o privatizácii na rozhodovanie o privatizácii sa nevzťahujú všeobecné ustanovenia o správnom konaní. Toto rozhodnutie nepodlieha preskúmaniu súdom. Podľa § 10 ods. 7 (resp. ods. 8 v znení cit. novely) zákona o privatizácii rozhodovanie

o privatizácii je neverejná a v rámci neho sa prihliada na všetky privatizačné projekty predložené na daný majetok alebo majetkovú účasť na podnikaní inej právnickej osoby v ustanovenej lehote, ako aj na všetky prijaté podnety podľa § 8 ods. 4. Rozhodnutie o privatizácii musí mať písomnú formu a musí byť doručené spracovateľovi privatizačného projektu alebo predkladateľovi podnetu, ktorý bol týmto rozhodnutím vybraný na realizáciu. Spracovatelia ďalších privatizačných projektov a predkladatelia ďalších podnetov, ktorých sa toto rozhodnutie týka, musia byť písomne vyrozumení o spôsobe privatizácie i o tom, že ich privatizačný projekt alebo podnet rozhodnutím o privatizácii nebol vybraný na realizáciu.

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu je jeho právomoc vec meritórne skúmať založená výlučne v prípadoch, keď medzi napadnutým rozhodnutím alebo postupom dotknutého orgánu a namietaným porušením základných práv a slobôd existuje súvislosť, z ktorej vyplýva otázka ústavného významu a intenzity (*mutatis mutandis* I. ÚS 19/02). V danom prípade však ústavný súd nepovažuje za nevyhnutné zaoberať sa otázkou, či medzi napadnutým postupom dotknutých orgánov a označenými právami sťažovateľov je vôbec súvislosť, z ktorej by vyplývala otázka ústavného významu a intenzity. Zároveň nepovažuje za nevyhnutné skúmať ani otázku aktívnej legitímácie sťažovateľa Lafarge Beton, s. r. o., ktorý sťažnosť podal ako právnická osoba, prostredníctvom ktorej sťažovateľ Lafarge SA podniká na území Slovenskej republiky.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je totiž jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom v prípade opatrenia alebo iného zásahu sa táto lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 117/03).

V tejto súvislosti sťažovatelia uviedli, že napadnutým postupom MPNSM a vlády bolo spôsobené trvajúce porušenie ich práv, v dôsledku čoho považujú zákonnú lehotu pre

podanie sťažnosti za zachovanú. Podľa tvrdení sťažovateľov bol zásah do ich označených práv spôsobený a naďalej trvá v dôsledku nekonania dotknutých štátnych orgánov, „keď vlastne nekonaním je vyvolaný neústavný stav, nakoľko nebolo vydané žiadne rozhodnutie, kde by mohla spoločnosť Lafarge SA použiť opravné prostriedky“. Okrem toho, že toto tvrdenie sťažovateľov nemá oporu v zákone o privatizácii, ktorý výslovným vylúčením pôsobnosti všeobecných ustanovení o správnom konaní nepriznáva účastníkom privatizačného procesu možnosť podať proti rozhodnutiam o privatizácii opravný prostriedok, bolo potrebné ho posúdiť aj z hľadiska účelu zákonnej lehoty na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorým je zabezpečiť rovnováhu medzi potrebou ochrany základných práv a slobôd na jednej strane a potrebou ochrany princípu právnej istoty na strane druhej (mutatis mutandis I. ÚS 22/02, I. ÚS 35/02, I. ÚS 84/02).

Z ustanovenia § 10 ods. 5 zákona o privatizácii vyplýva pre príslušný štátny orgán len povinnosť zverejniť rozhodnutie o privatizácii v Obchodnom vestníku, prípadne aj ďalšou formou, nie toto rozhodnutie doručiť „neúspešným“ účastníkom privatizačného procesu. V danom prípade teda predmetom konania pred ústavným súdom nie je právoplatné rozhodnutie v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ale iný zásah spočívajúci v absencii písomného vyrozumienia sťažovateľov podľa § 10 ods. 7 (resp. ods. 8 v znení cit. novely) tretej vety zákona o privatizácii. Sťažovatelia však uvádzajú, že sa o vydaní rozhodnutia o privatizácii dozvedeli na základe oznámenia uverejneného v dennej tlači 13. septembra 1995, pričom zo sťažnosti ďalej vyplýva, že práve na základe tejto vedomosti v minulosti opakovane urgovali „oficiálne vyjadrenie alebo rozhodnutie o účasti v privatizácii“.

Príslušné ustanovenia zákona o privatizácii neuvádzajú, v akej lehote je dotknutý orgán povinný písomne vyrozumieť spracovateľov privatizačných projektov a predkladateľov podnetov, ktorých projekt alebo podnet nebol vybraný na realizáciu, o spôsobe privatizácie a o výsledku ich účasti. Zo systematického výkladu príslušných ustanovení, najmä zo skutočnosti, že takéto písomné vyrozumenie je viazané na vydanie rozhodnutia o privatizácii, však vyplýva, že dotknutý orgán je takto povinný postupovať bez zbytočného odkladu. Za daných okolností preto absenciu písomného vyrozumienia adresovaného sťažovateľom nemožno považovať za také porušenie práv, ktorého povaha by

ústavnému súdu umožnila o ňom meritórne konať po uplynutí približne ôsmich rokov od skutočností tvoriacich podstatu namietaného zásahu do práv sťažovateľov. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu totiž sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti (napríklad I. ÚS 22/02, I. ÚS 31/02, I. ÚS 35/02).

Sťažovatelia pritom neuviedli žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že sa o predmetnom zásahu do ich práv mohli dozvedieť najskôr 26. júna 2003, t. j. 2 mesiace pred tým, než podali sťažnosť ústavnému súdu, ani žiadnu inú skutočnosť, pre ktorú nemohli využiť tie prostriedky súdnej ochrany ústavnosti, ktoré im boli dostupné v priebehu obdobia, v ktorom opakovane „urgovali“ oficiálne vyrozsúmenie o svojej účasti na predmetnej privatizácii. Odo dňa, keď sa sťažovatelia dozvedeli, že napadnuté orgány v súvislosti s vydaním rozhodnutia o privatizácii podliehajú povinnosti doručiť im písomné vyrozsúmenie podľa § 10 ods. 7 (resp. ods. 8 v znení cit. novely) zákona o privatizácii, mali sťažovatelia dostatočne dlhú lehotu na to, aby na ochranu svojich základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom využili dostupné prostriedky individuálnej ochrany základných práv a slobôd. Prijatím sťažnosti na ďalšie konanie by ústavný súd postupoval v rozpore s účelom individuálnej ochrany ústavnosti, tak ako bol popísaný vyššie, a zároveň aj v rozpore s kogentným ustanovením § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2003